USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **R. R.,** zastoupeného Mgr. Dagmar Rezkovou Dřímalovou, advokátkou, se sídlem Muchova 9, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM - 245/VL - 10 - PA03 - R2 - 2008 ze dne 28. 1. 2011, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 4 Az 3/2011 - 46 ze dne 15. 9. 2011,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené zástupkyni žalobce Mgr. Dagmar Rezkové Dřímalové, advokátce, se sídlem Muchova 9, Praha 6, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 2880 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

[1] Žalobce vstoupil na území České republiky dne 10. 12. 2007 na základě turistického víza. Dne 16. 3. 2008 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany. Dne 25. 3. 2008 rozhodl žalovaný, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítá jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v Ostravě dne 25. 1. 2010 rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, z něhož vyplývá, že podle § 16 odst. 2 lze žádost zamítnout jako zjevně nedůvodnou, pokud je z postupu žadatele patrné, že žádost o mezinárodní ochranu podal „*pouze*“ s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění. Této povinnosti žalovaný nedostál, když se nezabýval tvrzeními žalobce podle § 12 a § 14a zákona o azylu. Kasační

stížnost podanou žalovaným proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 8. 9. 2011, č. j. 6 Azs 15/2010 - 82, zamítl.

[2] V dalším řízení žalovaný provedl doplňující pohovor a opatřil si informace o zemi původu žalobce, načež žalobci neudělil mezinárodní ochranu rozhodnutím podle § 12 až § 14b zákona o azylu. Žalovaný ve výpovědi žalobce shledal rozpory, které podle něj žalobce nebyl schopen po konfrontaci vysvětlit, tvrzení ohledně pronásledování tak podle něj nejsou věrohodná. Ve vztahu k § 12 zákona o azylu žalovaný zdůrazňuje, že politickou činnost (roznášení letáků ve prospěch „oranžové strany“) žalobce vykonával za úplatu. Žalobcova tvrzení o vyhrožování fyzickým násilím žalovaný zhodnotil tak, že předvolební boj může být vyhrocen i v zemích s vysokým stupněm demokracie. Pokud k takovým excesům dochází, má občan právo na svoji ochranu; to je jistě i případ země původu žalobce, Ukrajiny. Přestože dle zpráv o zemi původu se lze s žádostí o ochranu obrátit na státní orgány, žalobce se nepokusil na ně obrátit, a nelze tak konstatovat pronásledování ze strany soukromých osob. Primárním důvodem žádosti žalobce je zřejmě snaha legalizovat si pobyt na území České republiky, jak to vyplývá z jeho opožděně podané žádosti o mezinárodní ochranu. Ve vztahu k doplňkové ochraně žalovaný konstatoval, že problémy, které žalobci vznikly před jeho odjezdem z vlasti, vzhledem k vývoji politické situace na Ukrajině nemohou trvat doposud. Kromě toho se nemůže žalobce obávat postihu z důvodu podané žádosti o azyl v zahraničí, což potvrzují informace Ministerstva zahraničních věcí ČR. Žalovaný poukazuje na možnost získat ochranu u státních orgánů, případně se přestěhovat do jiné části vlasti.

[3] Žalobu podanou proti tomuto rozhodnutí Městský soud v Praze zamítl shora označeným rozsudkem. Žalobce napadal zejména neaktuálnost zpráv o zemi původu a obecně i nesprávnost posouzení § 12 a § 14a zákona o azylu. V průběhu jednání doplnil, že u jednotlivých pohovorů vedených žalovaným nebyl přítomen jeho právní zástupce, poukázal na některé nesprávnosti v rozhodnutí (např. na špatně uvedenou národnost v žádosti, nesprávný údaj o platnosti jeho cestovního dokladu, nesprávnou informaci o jeho předchozím zaměstnání, nesprávnou informaci, že politickou činnost, tedy roznos letáků vykonával za úplatu). Kromě toho uvedl, že mu byly odcizeny doklady, a tudíž se obává, že informace o jeho žádosti o mezinárodní ochranu se dostane ke státním orgánům jeho země. Odkázal na projev ukrajinského prezidenta, který oznámil, že žadatelé o azyl v zahraničí budou po návratu postiženi. Městský soud námitky neshledal důvodnými; mimo jiné potvrdil závěr žalovaného, že žalobce mohl řešit svou situaci přesídlením v rámci Ukrajiny, shledal použité zprávy o Ukrajině aktuálními, poukázal na vyjádření samotného žalobce o úhradě za roznášení letáků a na správně uvedenou národnost žalobce v žádosti.

[4] Nyní podanou kasační stížností žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá rozsudek městského soudu. V kasační stížnosti namítá, že žalovaný i soud hodnotili situaci v zemi původu pouze obecně. Dále má za to, že se krajský soud nevypořádal se všemi výtkami v žalobě. Stěžovatel zpochybňuje závěr, že podal žádost o mezinárodní ochranu s cílem legalizovat si pobyt, přičemž tvrdí, že o existenci tohoto institutu dřív nevěděl. Stěžovatel napadá rozhodnutí žalovaného tím, že v průběhu pohovorů mu nebyla umožněna přítomnost právního zástupce, který by dohlédl na řádný průběh pohovorů a obsah zápisů

z nich. Opětovně napadá zastaralost použitých zdrojů informací a v obecné rovině tvrdí, že splňuje podmínky pro udělení azylu nebo doplňkové ochrany.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil nejdřív přípustnost podané kasační stížnosti. Ta byla podána včas, účastníkem řízení, z něhož vzešlo napadené rozhodnutí, který je zastoupen advokátem. Stěžovatel uplatnil důvody podle § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“), lze tedy konstatovat přípustnost kasační stížnosti.

[6] Dále se Nejvyšší správní soud ve věcech mezinárodní ochrany zabývá také přijatelností kasační stížnosti, tedy zda tato přesahuje zájmy konkrétního stěžovatele. Stěžovatel považuje všechny stížnostní námitky za přijatelné. Podle ustálené judikatury (srov. usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz) je kasační stížnost přijatelná,
a) pokud se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu,
b) pokud se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně,
c) pokud je potřebné učinit tzv. judikatorní odklon,
d) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele.

[7] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost podle uvedených kritérií nepřijatelnou, neboť se dotýká právních otázek, které byly dostatečně a jednoznačně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, od které se krajský soud ve svém rozhodování neodchýlil.

[8] Stěžovatel nejprve napadal, že se nezakládá na pravdě tvrzení žalovaného, že by si stěžovatel chtěl legalizovat pobyt na území. Toto své tvrzení dokládá tím, že by k legalizaci pobytu jistě využil prostředky zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Zde je nutno konstatovat, že žalovaný k tomuto závěru dospěl poté, co shledal nedůvodnou žádost stěžovatele o mezinárodní ochranu. Žalovaný dovodil stěžovatelovu snahu legalizovat si pobyt především z toho, že stěžovatel zde pobýval po vypršení platnosti víza, nikoli dříve, ačkoliv důvody, které uvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, mu byly již předtím známy. Nejvyšší správní soud konstatuje ze spisu, že nelegální pobyt cizince trval méně než dva měsíce. Postup stěžovatele jistě zpochybňuje do jisté míry jeho pohnutky při podávání žádosti, nicméně nemohl by být v tomto případě, kdy stěžovatel uváděl skutečnosti relevantní pro udělení mezinárodní ochrany jediným důvodem pro zamítnutí jeho žádosti (k tomu srov. i předchozí rozsudek zdejšího soudu ve věci stěžovatele). Nicméně jak žalovaný, tak městský soud se v tomto případě tvrzeními stěžovatele v pohovorech zabývali a shledali také nedůvodnost žádosti z pohledu ustanovení § 12 až § 14b zákona o azylu. Za těchto okolností by opačný závěr o pohnutkách stěžovatele při podávání žádosti o mezinárodní ochranu neměl dopad na zákonnost rozhodnutí ve věci.

[9] Stěžovatel dále namítal, že v průběhu pohovorů mu nebylo umožněno, aby při nich měl právního zástupce, který by dohlédl na řádný průběh pohovorů i obsah zápisů z těchto pohovorů. S touto námitkou, prvně uplatněnou u jednání, se městský soud vypořádal tak, že ze spisu vyplývá, že žalobce nebyl ve správním řízení zastoupen, a zástupce tak nemohl být při pohovoru přítomen. Také Nejvyšší správní soud ověřil, že ve správním spisu není doložena žádná plná moc potvrzující zastoupení stěžovatele v řízení před žalovaným.

[10] Bylo-li by tomu tak, byl by žalovaný povinen o pohovoru zvoleného zástupce uvědomit. Jak ovšem uvedl zdejší soud v rozsudku ze dne 11. 12. 2008, č. j. 9 Azs 64/2008 - 67, dostupném na www.nssoud.cz, i v případě, že by stěžovatel byl zastoupen a jeho právní zástupce se pohovoru neúčastnil, nemělo by to automaticky za následek nezákonnost rozhodnutí. Zdejší soud v uvedeném rozhodnutí uvedl: *„Správní řád na rozdíl od některých jiných procesních kodexů nevychází z povinného zastoupení, a proto nelze obecně považovat neúčast zástupce při jednání správního orgánu samu o sobě za vadu, která by automaticky, bez dalšího způsobovala zmatečnost řízení či nezákonnost provedeného úkonu.* (...) *Nejvyšší správní soud v žádném případě nezpochybňuje právo stěžovatele jednat za účasti svého zástupce a připouští, že skutečnost, že stěžovatel nepožádal o odročení jednání a netrval na účasti své zástupkyně, může být dána i jeho nevědomostí či obavami. Na druhou stranu však právo na právní pomoc v řízení ve věcech mezinárodní ochrany nelze vnímat stejně absolutně jako např. právo obviněného na nutnou obhajobu v trestním řízení, kde má sice obviněný právo si obhájce sám zvolit, avšak musí ho mít i tehdy, pokud by právní zastoupení výslovně odmítal. Důvody nutné obhajoby se týkají zvláštních okolností, za nichž obviněný nemůže svou obhajobu odpovídajícím způsobem zabezpečit. I přesto, že situace žadatele o udělení mezinárodní ochrany může být z hlediska schopnosti hájit své zájmy v některých případech taktéž snížena, charakter zmíněných řízení je zcela odlišný.“* S touto námitkou se tedy městský soud vypořádal v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[11] Dále stěžovatel napadá zastaralost informací o zemích původu použitých v řízení. Touto otázkou se zdejší soud opakovaně zabýval například v rozsudku ze dne ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81, publikovaném pod č. 1825/2009 Sb. NSS, kde konstatoval*: „Informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“* Stěžovatel ovšem neupřesnil, v čem považuje získané informace za neaktuální, pouze velmi obecně poukázal na to, že se „jednalo o informace rok zastaralé“. Aktuálnost informací je přitom nutné posuzovat případ od případu; nelze paušálně stanovit, že informace z předchozího roku jsou zastaralé. V tomto případě informace zachycovaly okamžik, kdy představitelka politické strany, jejímž přívržencem byl stěžovatel, prohrála ve volbách a v dalším tyto informace popisovaly obecnou situaci týkající se vymahatelnosti práva na Ukrajině. Pokud se krajský soud vypořádal s námitkou tak, že informace z roku předcházejícího datu vydání rozhodnutí považoval za aktuální, nevybočil tím z obecných požadavků judikatury Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel přitom nepřednesl argumenty ani návrhy důkazů ve prospěch přijatelnosti této námitky a jejího hlubšího zkoumání.

[12] Stěžovatelova tvrzení, že mu měl být udělen azyl nebo doplňková ochrana, byla vedena pouze v takto obecné rovině, a to jak v řízení před městským soudem, tak před

Nejvyšším správním soudem. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud pouze poukazuje na svou judikaturu vztahující se k pronásledování či újmě ze strany soukromých osob, zejména na rozsudek ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62, podle nějž *„není nutné, aby ... stát jednání* [soukromých původců pronásledování nebo vážné újmy] *schvaloval, toleroval či jej přímo podporoval; postačí, pokud není schopen nebo ochoten poskytnout před* [pronásledováním] *či vážnou újmou ochranu.* (...) *Pokud je zjevné, že orgány v zemi původu nejsou schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před vážnou újmou způsobenou nestátními subjekty, nelze po žadateli požadovat, aby se na tyto orgány obracel. Pokud to však zjevné není ..., žadatel musí v pohovoru se žalovaným uvést, proč se na poskytovatele ochrany s žádostí neobrátil; břemeno tvrzení ohledně nedostupnosti (resp. nedostatečnosti) ochrany v zemi původu tudíž leží na straně stěžovatel(e).“* V případě stěžovatele žalovaný uvedl různé možnosti, na které státní orgány se stěžovatel mohl obrátit, a konstatoval tak, že v zemi je dostupný účinný právní systém ve smyslu čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice, stěžovatel pak neuvedl důvody, proč se za těchto okolností na státní orgány vůbec neobrátil. Ani zde tudíž krajský soud ani žalovaný nepostupovali mimo meze určené judikaturou zdejšího soudu a stěžovatel opět neuvedl ani v žalobě ani v kasační stížnosti důvody, proč má případně za to, že tato judikatura nebyla respektována.

[13] Za těchto okolností Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo než kasační stížnost pro nepřijatelnost odmítnout.

[14] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

[15] Stěžovateli byla krajským soudem ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti advokátka Mgr. Dagmar Rezková Dřímalová; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud ustanovené advokátce přiznal odměnu za jeden úkon právní pomoci (sepsání a podání kasační stížnosti). Podle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 9 odst. 3 a § 7 bod 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, za jeden úkon právní služby, který vyplýval z obsahu spisu a který zástupkyně uplatnila, jí náleží odměna v částce 2100 Kč a náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu); celkem tedy 2400 Kč. Ustanovená zástupkyně doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, tato částka se tedy zvyšuje na 2880 Kč a bude zástupkyni vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v přiměřené lhůtě.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. ledna 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda senátu